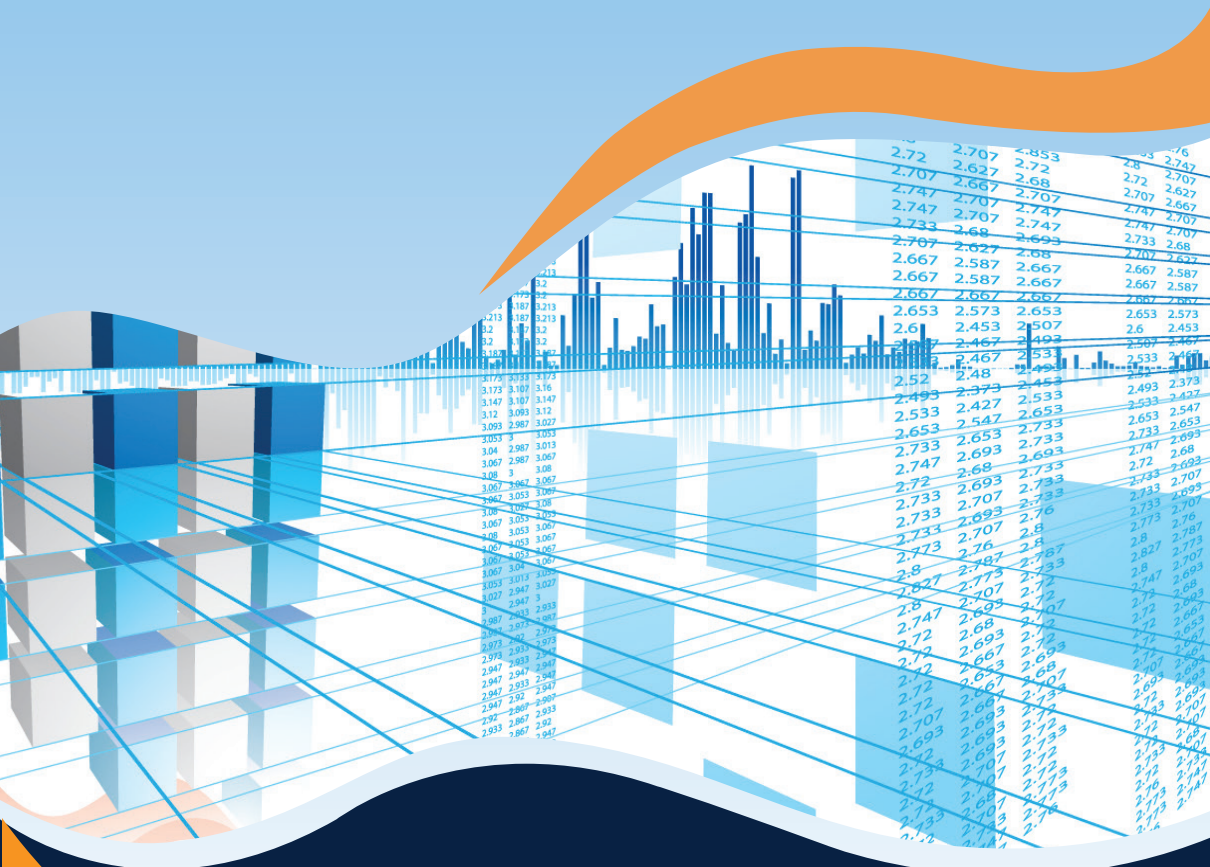

TRƯỜNG ĐẠI HỌC THƯƠNG MẠI
THUONGMAI UNIVERSITY
Chủ biên: GS, TS. Đinh Văn Sơn

BÁO CÁO THƯỜNG NIÊN KINH TẾ VÀ THƯƠNG MẠI VIỆT NAM 2024 CÔNG NGHỆ AI TRONG KỶ NGUYÊN SỐ

NHÀ XUẤT BẢN CÔNG THƯƠNG

TRƯỜNG ĐẠI HỌC THƯƠNG MẠI
THUONGMAI UNIVERSITY
Chủ biên: GS, TS. Đinh Văn Sơn

BÁO CÁO THƯỜNG NIÊN

KINH TẾ VÀ THƯƠNG MẠI VIỆT NAM 2024

CÔNG NGHỆ AI TRONG KỶ NGUYÊN SỐ

NHÀ XUẤT BẢN CÔNG THƯƠNG

MỤC LỤC

LỜI MỞ ĐẦU.....	vi
TÓM LƯỢC BÁO CÁO THƯỜNG NIÊN	x
DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT	xvii
DANH MỤC BẢNG, BIỂU	xx
DANH MỤC HÌNH.....	xxii
PHẦN 1. KINH TẾ THẾ GIỚI NĂM 2024	1
CHƯƠNG 1. TỔNG QUAN VỀ KINH TẾ THẾ GIỚI	1
1.1. TĂNG TRƯỞNG KINH TẾ.....	1
1.1.1. Tăng trưởng kinh tế năm 2024.....	1
1.1.2. Một số nhân tố rủi ro tác động tiêu cực tới kinh tế thế giới.....	11
1.1.3. Các xu thế chính sách vĩ mô	15
1.2. THƯƠNG MẠI VÀ ĐẦU TƯ.....	16
1.2.1. Thương mại hàng hóa và dịch vụ toàn cầu	16
1.2.2. Đầu tư toàn cầu	22
1.3. THỊ TRƯỜNG TÀI CHÍNH TOÀN CẦU	28
1.3.1. Thị trường tài chính thế giới	28
1.3.2. Những vấn đề nổi bật.....	31
PHẦN 2: TỔNG QUAN KINH TẾ VIỆT NAM 2024	35
2.1. TĂNG TRƯỞNG VÀ CHUYỂN DỊCH CƠ CẤU KINH TẾ	35
2.1.1. Tăng trưởng sản lượng.....	35
2.1.2. Chuyển dịch cơ cấu kinh tế.....	38
2.2. GIÁ CẢ VÀ LẠM PHÁT.....	40
2.2.1. Giá cả	40
2.2.2. Chỉ số lạm phát	42
2.3. LAO ĐỘNG VÀ VIỆC LÀM.....	44
2.3.1. Tăng trưởng và cơ cấu lao động	44
2.3.2. Tỷ lệ thất nghiệp và thiếu việc làm.....	49
2.4. ĐẦU TƯ, TÀI CHÍNH VÀ TIỀN TỆ	55
2.4.1. Tổng quan về tình hình đầu tư năm 2024	55
2.4.2. Hoạt động của thị trường tài chính và tiền tệ.....	62
2.5. NGÂN SÁCH VÀ NỢ CÔNG	69
2.5.1. Ngân sách nhà nước.....	69
2.5.2. Nợ công.....	72
2.6. CÁC CHÍNH SÁCH KINH TẾ VĨ MÔ	74

2.6.1. Chính sách tài khóa.....	74
2.6.2. Chính sách tiền tệ.....	77
2.6.3. Chính sách thương mại và đầu tư	80
2.6.4. Chính sách khác	84
CHƯƠNG 3. THƯƠNG MẠI NỘI ĐỊA	87
3.1. TỔNG MỨC BÁN LẺ VÀ CUNG - CẦU MỘT SỐ MẶT HÀNG THIẾT YẾU	87
3.1.1. Tổng mức bán lẻ hàng hóa và dịch vụ	87
3.1.2. Cung - cầu một số mặt hàng thiết yếu	98
3.2. CÁC CHỦ THỂ THAM GIA THƯƠNG MẠI	109
3.2.1. Số lượng các doanh nghiệp tham gia thương mại.....	109
3.2.2. Cơ cấu các doanh nghiệp tham gia thương mại.....	114
3.3. CHÍNH SÁCH PHÁT TRIỂN VÀ QUẢN LÝ THƯƠNG MẠI NỘI ĐỊA	118
3.3.1. Nhóm chính sách phát triển và quản lý hạ tầng thương mại.....	118
3.3.2. Nhóm chính sách quản lý một số mặt hàng kinh doanh có điều kiện	123
3.3.3. Các chính sách phát triển thương mại nội địa khác	129
CHƯƠNG 4. THƯƠNG MẠI QUỐC TẾ	133
4.1. CÁN CÂN THƯƠNG MẠI VIỆT NAM	133
4.1.1 Cán cân thương mại.....	133
4.1.2. Cán cân thương mại theo thị trường	135
4.1.3. Cán cân thương mại theo khu vực kinh tế	136
4.2. XUẤT KHẨU HÀNG HÓA VÀ DỊCH VỤ	138
4.2.1. Xuất khẩu hàng hóa	138
4.2.2. Xuất khẩu dịch vụ.....	153
4.3. NHẬP KHẨU HÀNG HÓA VÀ DỊCH VỤ	155
4.3.1. Nhập khẩu hàng hóa	155
4.3.2. Nhập khẩu dịch vụ	162
4.4. QUẢN LÝ XUẤT, NHẬP KHẨU HÀNG HÓA VÀ DỊCH VỤ ...	164
4.4.1. Quản lý xuất, nhập khẩu hàng hóa.....	164
4.4.2. Quản lý xuất, nhập khẩu dịch vụ	167
PHẦN 3. CÔNG NGHỆ AI TRONG KỶ NGUYÊN SỐ	170
CHƯƠNG 5: PHÁT TRIỂN CÔNG NGHỆ AI TRÊN THẾ GIỚI	170
5.1. BỐI CẢNH PHÁT TRIỂN VÀ VAI TRÒ CỦA CÔNG NGHỆ AI TRONG KỶ NGUYÊN SỐ	170
5.1.1. Bối cảnh phát triển của công nghệ AI.....	170

5.1.2. Vai trò của công nghệ AI trong kỷ nguyên số	179
5.2. CÁC LĨNH VỰC ỨNG DỤNG NỔI BẬT CỦA CÔNG NGHỆ AI.....	182
5.2.1. Kinh doanh.....	182
5.2.2. Tài chính	187
5.2.3. Giáo dục và đào tạo	191
5.2.4. Giao thông và tự động hóa.....	193
5.2.5. Giải trí và truyền thông.....	195
5.2.6. Y tế và chăm sóc sức khỏe.....	197
5.3. CHÍNH SÁCH PHÁT TRIỂN CÔNG NGHỆ AI CỦA MỘT SỐ QUỐC GIA	199
5.3.1. Hoa Kỳ.....	199
5.3.2. Trung Quốc	201
5.3.3. Nhật Bản	205
5.3.4. Hàn Quốc	207
5.3.5. Châu Âu	208
5.4. CÁC XU HƯỚNG PHÁT TRIỂN VÀ THÁCH THỨC CỦA CÔNG NGHỆ AI TRÊN THẾ GIỚI THỜI GIAN QUA	210
5.4.1. Các xu hướng phát triển của công nghệ AI	210
5.4.2. Các thách thức của công nghệ AI	214
CHƯƠNG 6: ỨNG DỤNG CÔNG NGHỆ AI TẠI VIỆT NAM.....	216
6.1. BỐI CẢNH, ĐỘNG LỰC VÀ CHÍNH SÁCH PHÁT TRIỂN CÔNG NGHỆ AI CỦA VIỆT NAM	216
6.1.1. Bối cảnh phát triển công nghệ AI tại Việt Nam	216
6.1.2. Các động lực phát triển công nghệ AI tại Việt Nam.....	222
6.1.3. Chính sách phát triển công nghệ AI của Việt Nam	233
6.2. CÁC LĨNH VỰC ỨNG DỤNG NỔI BẬT CỦA CÔNG NGHỆ AI TẠI VIỆT NAM.....	238
6.2.1. Ứng dụng AI trong công nghiệp sản xuất.....	239
6.2.2. Ứng dụng AI trong giáo dục và đào tạo.....	241
6.2.3. Ứng dụng AI trong dịch vụ và thương mại.....	242
6.2.4. Ứng dụng AI trong y tế và chăm sóc sức khỏe.....	244
6.2.5. Đánh giá chung về các lĩnh vực ứng dụng nổi bật của công nghệ AI tại Việt Nam.....	245
6.3. THỰC TRẠNG ỨNG DỤNG CÔNG NGHỆ AI TRONG CÁC LĨNH VỰC KINH TẾ SỐ TẠI VIỆT NAM.....	247
6.3.1. Cá nhân hóa trải nghiệm người dùng.....	247
6.3.2. Tối ưu hóa chuỗi cung ứng và logistics	256

6.3.3. Ứng dụng trong quản lý rủi ro và chống gian lận.....	262
6.3.4. Phân tích dữ liệu và dự báo/dự đoán thị trường.....	266
6.3.5. Quản lý thông minh và tối ưu hóa quy trình sản xuất.....	271
6.4. XU HƯỚNG PHÁT TRIỂN VÀ THÁCH THỨC CỦA ỨNG DỤNG CÔNG NGHỆ AI TẠI VIỆT NAM THỜI GIAN QUA.....	274
6.4.1. Xu hướng phát triển của công nghệ AI tại Việt Nam	274
6.4.2. Thách thức của ứng dụng công nghệ AI tại Việt Nam	276
PHẦN 4. DỰ BÁO VÀ HÀM Ý CHÍNH SÁCH NĂM 2025	283
CHƯƠNG 7. DỰ BÁO VÀ HÀM Ý CHÍNH SÁCH	283
7.1. DỰ BÁO KINH TẾ THẾ GIỚI.....	283
7.1.1. Nhận diện bối cảnh thế giới.....	283
7.1.2. Tăng trưởng kinh tế thế giới	285
7.1.3. Thương mại và đầu tư toàn cầu	288
7.1.4. Xu hướng tài chính, tiền tệ toàn cầu	299
7.1.5. Xu hướng phát triển và ứng dụng công nghệ AI trên thế giới..	303
7.2. DỰ BÁO KINH TẾ VÀ THƯƠNG MẠI VIỆT NAM.....	308
7.2.1. Triển vọng kinh tế Việt Nam	308
7.2.2. Kịch bản kinh tế và thương mại Việt Nam	318
7.2.3. Triển vọng đầu tư.....	323
7.2.4. Kết nối hạ tầng, logistics và thị trường tài chính - tiền tệ.....	325
7.3. KHUYẾN NGHỊ CHÍNH SÁCH KINH TẾ CHO VIỆT NAM	328
7.3.1. Chính sách ổn định kinh tế vĩ mô	328
7.3.2. Chính sách phát triển thương mại nội địa	343
7.3.3. Chính sách phát triển xuất nhập khẩu.....	347
7.3.4. Chính sách thúc đẩy đầu tư	353
7.4. KHUYẾN NGHỊ CHÍNH SÁCH VÀ ỨNG DỤNG CÔNG NGHỆ AI CHO VIỆT NAM.....	362
7.4.1. Xu hướng phát triển và ứng dụng công nghệ AI ở Việt Nam...	362
7.4.2. Chính sách phát triển công nghệ AI.....	371
7.4.3. Chính sách ứng dụng công nghệ AI.....	375
TÀI LIỆU THAM KHẢO	379
1. Giới thiệu mô hình sử dụng dự báo	391
2. Nguồn số liệu	392

LỜI MỞ ĐẦU

Báo cáo Thường niên Kinh tế và Thương mại Việt Nam là một sản phẩm khoa học nằm trong *Chương trình khoa học và công nghệ trọng điểm giai đoạn 2018 - 2025 của Trường Đại học Thương mại*, thể hiện quan điểm khách quan và độc lập đối với các vấn đề kinh tế, thương mại trong nước và quốc tế. Báo cáo Thường niên Kinh tế và Thương mại Việt Nam được nghiên cứu dựa trên những số liệu và minh chứng có chọn lọc từ các tổ chức cung cấp dữ liệu chính thống và tin cậy; nghiên cứu những vấn đề ngắn hạn nhưng trong tầm nhìn trung và dài hạn với cấu trúc thống nhất bao gồm: Bối cảnh kinh tế thế giới và Việt Nam; Các khía cạnh quan trọng phản ánh tình hình kinh tế và thương mại vĩ mô hàng năm; Đặc biệt, báo cáo có lựa chọn những vấn đề chuyên sâu theo từng năm liên quan đến chủ đề của báo cáo và chủ đề cho năm 2024 là **“Công nghệ AI trong kỷ nguyên số”**; trên cơ sở những dự báo kinh tế - thương mại để đề ra hàm ý chính sách phát triển kinh tế và thương mại Việt Nam cho năm tiếp theo. Báo cáo tiếp cận khoa học, phân tích và nhận định các vấn đề về kinh tế và thương mại dựa trên những cơ sở lý thuyết đã được thừa nhận rộng rãi, các mô hình dự báo kinh tế mới; tiếp cận phù hợp với quan điểm, đường lối của Đảng và Nhà nước ta hiện nay.

“Báo cáo Thường niên Kinh tế và Thương mại Việt Nam 2024 - Công nghệ AI trong kỷ nguyên số” là ấn phẩm lần thứ 7 được xuất bản trong chuỗi báo cáo thường niên của Trường Đại học Thương mại. Báo cáo được kết cấu gồm 5 phần chính như sau:

Phần 1: Kinh tế thế giới năm 2024, trình bày bức tranh toàn cảnh và những nét nổi bật về kinh tế thế giới trong bối cảnh chuyển đổi số và phát triển công nghệ AI.

Phần 2: Kinh tế và Thương mại Việt Nam năm 2024, trình bày bức tranh toàn cảnh và những nét nổi bật về kinh tế và thương mại Việt Nam năm 2024.

Phần 3: Công nghệ AI trong kỷ nguyên số, trình bày bức tranh toàn cảnh và những nét nổi bật về công nghệ AI trên thế giới và Việt Nam.

Phần 4: Dự báo và hàm ý chính sách năm 2025, trên cơ sở phân tích, đánh giá thay đổi cấu trúc kinh tế thế giới và Việt Nam năm qua,

cũng như xu hướng của nền kinh tế, biến động về chính trị thế giới và cơ hội, thách thức đối với Việt Nam, phần này của báo cáo đã đưa ra những dự báo về kinh tế, thương mại và một số hàm ý chính sách áp dụng cho Việt Nam năm 2025 và những năm tiếp theo.

“Báo cáo thường niên Kinh tế và Thương mại Việt Nam 2024 - Công nghệ AI trong kỷ nguyên số” được biên soạn bởi các nhà khoa học trong và ngoài Trường Đại học Thương mại, cụ thể: GS,TS. Đinh Văn Sơn chịu trách nhiệm chủ trì; PGS,TS. Phan Thế Công - Thư ký khoa học; TS. Phạm Minh Đạt - Thư ký hành chính.

Các thành viên tham gia biên soạn:

- **Phần 1: Kinh tế thế giới năm 2024**, do TS. Đinh Thị Phương Anh (trưởng nhóm 1), TS. Hoàng Anh Tuấn, TS. Nguyễn Thị Thanh biên soạn.

- **Phần 2: Kinh tế và Thương mại Việt Nam năm 2024**, do PGS,TS Phạm Tuấn Anh (trưởng nhóm 2), TS. Nguyễn Thị Thu Hiền, TS. Vũ Thị Thanh Huyền, ThS. Hồ Thị Mai Sương biên soạn chương 2; TS. Lê Thị Việt Nga (trưởng nhóm 3), TS. Dương Hoàng Anh, ThS. Doãn Nguyên Minh và TS. Phạm Minh Đạt biên soạn chương 3 và 4.

- **Phần 3: Công nghệ AI trong kỷ nguyên số**, do PGS. TS. Nguyễn Trần Hưng (trưởng nhóm 4), TS. Lê Xuân Cù, TS. Vũ Thị Thúy Hằng và TS. Cù Nguyên Giáp biên soạn.

- **Phần 4: Dự báo và hàm ý chính sách năm 2025**, do PGS,TS Phan Thế Công (trưởng nhóm 5), TS. Nguyễn Ngọc Quỳnh, TS. Nguyễn Đoàn Trang và TS. Vũ Thị Yên biên soạn.

Nhóm biên soạn tin tưởng rằng Báo cáo này sẽ là một kênh tham khảo tin cậy, với nhiều thông tin và khuyến nghị chính sách hữu ích về các vấn đề căn bản của kinh tế và thương mại Việt Nam cho các nhà nghiên cứu khoa học và các nhà quản lý, cơ quan hoạch định chính sách. Trong quá trình biên soạn Báo cáo đã nhận được phản biện và góp ý của các chuyên gia hàng đầu Việt Nam trong lĩnh vực kinh tế - thương mại. Nhóm biên soạn trân trọng cảm ơn các nhà khoa học, chuyên gia: PGS,TS. Nguyễn Hoàng, PGS,TS. Bùi Hữu Đức, GS,TS. Nguyễn Hoàng Việt, PGS. TS. Hà Văn Sự, PGS,TS. Nguyễn Đức Nhuận, GS,TS. Nguyễn Văn Song, GS,TS. Ngô Thắng Lợi đã có ý kiến nhận xét phản biện quý báu và đóng góp trực tiếp vào các nội dung từ giai đoạn đề cương, thảo luận đến khi báo cáo được chính thức xuất bản.

Nhóm biên soạn xin trân trọng cảm ơn Ban Giám hiệu, Hội đồng Khoa học và Đào tạo Trường đã chỉ đạo và đóng góp nhiều ý kiến thiết thực trong suốt quá trình biên soạn báo cáo. Xin cảm ơn tập thể cán bộ phòng Quản lý Khoa học và Đối ngoại; Tạp chí Khoa học thương mại của Trường đã tổ chức quá trình thực hiện biên soạn và xuất bản Báo cáo. Dù đã cố gắng song do giới hạn về thời gian và nguồn lực, Báo cáo không tránh khỏi hạn chế và thiếu sót. Chúng tôi chân thành mong nhận được sự đóng góp của quý vị độc giả nhằm giúp cho những ấn phẩm tiếp theo được hoàn thiện hơn.

T/M NHÓM BIÊN SOẠN

GS, TS. Đinh Văn Sơn

